

Istraživanje: Samo 1, 2 posto hrvatskih građana ima potpuno povjerenje u sudstvo

🔗 Treća dob (/kategorija/trec-a-dob/232/)

UDOMLJAVANJE STARIH I NEMOĆNIH Ponekad je 'strašno' prihvatiti ideju trajnog preseljenja

✍ Goran Gazdek

📅 10.10.2024.

(/ieNews/slike/n_38561.jpg)

Alarmantne brojke starenja stanovništva otvara čitav niz teško rješivih problema i zabrinutosti za tu životnu dob, ali i strahova za budućnost mladih generacije. Jedan od tih izazova su pitanje kakvu njegu i skrb imaju naši sugrađani *ponosnih godina* i što čeka nas kad se jednog dana više nećemo moći brinuti sami o sebi. Kakvi su nam domovi za stare i nemoćne, što nude da bi dani bili ispunjeni, ima li ih dovoljno za sve koji takvu uslugu traže te koliko košta smještaj i možemo li si to priuštiti? Ovo je serijal o udomljavanju starih i nemoćnih.

<<< Udomljavanje starijih i nemoćnih – je li to mirna luka za 'treću dob'?

(/udomljavanje-starijih-i-nemocnih-je-li-to-mirna-luka-za-trecu-dob/38177/)>>> Starost – zašto na nju nikad nismo dovoljno spremni? (/starost-zasto-na-nju-nikad-nismo-dovoljno-spremni/38553/)

Živimo u vremenu kada su nam obitelji sve manje, životna dob sve duža, a trka za golu egzistenciju sve zahtjevnija pa djeca imaju sve manje vremena skrbiti o vrlo starim i boležljivim roditeljima. Često nam ne preostaje ništa drugo nego se osloniti na skrb stručnih službi u obiteljskoj kući, ako za to imamo uvjeta, ili u domovima za stare i nemoćne. Jada mi se neki dan prijatelj kako je njegova mama uvijek govorila da ju, kad ostari, smjestite u dom jer ne želi djeci, a ima ih troje, biti na teretu. Sad kad je prevalila osamdesetu za dom ne želi ni čuti, a riječ *smjestiti* zamijenila je riječju *strpati*.

Zašto je ponekad tako *strašno* prihvatiti ideju trajnog preseljenja? Zašto ljudi koji do jučer nisu imali dilemu da bi jednog dana ostatak života proveli u organiziranom boravku i smještaju gdje bi dobili svu potrebnu njegu i skrb sada odbijaju ili se tome opiru? Psihologinja, prof.dr.sc **Jasminka Despot Lučanin**, redovita profesorica u trajnom zvanju ističe da ljudi općenito ne vole promjene, teško ih prihvaćaju i da uvijek zaziru od velikih. „Preseljenje u dom je jedna velika životna novina. Ono čega se boje je neizvjesnost. Kako će biti tamo, tko će mi priskakat u pomoć, da li odlazak u dom znači da se ja nikada neću vratiti u svoju kuću? Što ako me tamo budu loše tretirali? Što ako ja i moja obitelj to više ne budemo mogli plaćati jer poskupljuju svako malo“, nabraja profesorica čitav niz nepoznanica s kojima se budući korisnici domova suočavaju i podsjeća da i inače kroz život tako reagiramo na promjene iznoseći primjer djece koja se boje krenuti u školu dok ne vide da je u školi lijepo i da im se ništa loše ne događa

Dodaje kako problem leži u činjenici da nitko ne priprema ljude na tako veliku životnu promjenu. „Domovi su izvjesnost za većinu ljudi u današnje vrijeme, a pogotovo će s godinama biti sve izvjesniji, s obzirom da se obitelji smanjuju, da je sve manje djece, da jako puno mladih članova odlazi iz rodnog mjesta i zemlje“.

Bilo bi dobro, predlaže, da se prvo mlađi članovi obitelji upoznaju s funkcioniranjem domova, da odu u dom, porazgovaraju i vide što tamo mogu očekivati, kakav je smještaj, koje su usluge, kakve su cijene, koje su obaveze i prava. "Oni čak mogu odvesti starijeg člana da se uvjeri, da se prošeće i vidi kako to izgleda. U različitim sredinama postoje savjetovališta, čak i u primarnoj zdravstvenoj zaštiti gdje se može potražiti informacija. Ima i sve više privatnih praksi psihologa i drugih stručnjaka koji također mogu pružiti informaciju i savjet i tako pomoći ljudima da lakše prihvate tu promjenu", kaže psihologinja ustvrdivši da resursa ima, ali da je situacija različita od sredine do sredine te da timovi i savjetovališta nisu lako dostupni svakome.

Sve je više udruga u kojima se različiti stručnjaci bave različitim oblicima podrške za obitelji i njihove starije članove pa je savjet socijalnih radnika i psihologa da ih pokušaju kontaktirati i pitaju za mišljenje.

Psihologinja **Marina Pleša** s približno petnaestogodišnjim iskustvom u radu s uglavnom starijim korisnicima Doma Borova u kojem većina ima neku dijagnozu demencije ili nekog organskog poremećaja koji nije nužno povezan s dijagnozom od prije nego je stečeno s godinama. Na pitanje zašto je teško prihvatiti dom kao trajni smještaj ističe da

je promjene teže prihvatiti što smo stariji. „Sa starošću dolaze rigidnost i nefleksibilnost. To možemo primijetiti kroz osjećaje. Ljudi u starosti više su odrješiti i manje strpljivi. Nema viša kapaciteta za nešto novo, slabije baratamo informacijama pa čak i ne želimo prihvatiti promjene. Odvojeni smo od obitelji, imamo potpuno novi kontekst življenja, a sposobnost prilagodbe je puna manja nego kad smo mladi i mlađi“, kaže psihologinja i dodaje kako percepciju o životu u domovima stvaraju predrasude o tome kakvi su oni te zaključuje: „Naravno je da bi svi voljeli ostati u poznatom okruženju i umrijeti u svojoj kući među svojim, ali to nije uvijek moguće“.

Percepciju nepovjerenja u velikoj mjeri grade i senzacionalistički mediji koji uglavnom pišu samo kad se dogodi nešto loše pa se u javnosti stvara slika da su neki domovi samo prostori za čekanje smrti.

To nije pokolebalo obitelj Kovačević iz Virovitice koji su dogovorno svoje roditelji povjerili u sigurne ruke osoblju Obiteljskog doma Marija. „Moja mama je prihvatila preseljene u dom jer je znala da se ja zbog svojih zdravstvenih problema više ne mogu brinuti za nju. Bolovala je od dijabetesa, morala sam joj davati inzulinske injekcije i brinuti o strogom režimu prehrane. Iako sam to nekako svladala izjedala me spoznaja da, ako bi se njoj slučajno nešto desilo mojom greškom, do kraja života ne bih mogla doći k sebi“, sjeća se **Biljana Kovačević** vremena kada je trebalo donijeti tu životnu odluku i dodaje da u trenutku kada su se tamo javili nije bilo mjesta, ali je dan kasnije jedan gospodin odustao i tako su mamu bez čekanja smjestili u dom.

Kovačevići nisu poznavali situaciju s domovima u Virovitici i okolici. Obiteljski dom Marija bio je sasvim slučajan izbor, a odluku je olakšala činjenica da dvije generacije vlasnika doma žive u istom prostoru. „Imala sam osjećaj da mamu ostavljam u obiteljskom krugu i da će joj biti dobro. Povjerenje mi je ulijevao raspored soba i svih ostalih prostorija te mali dvorišni zatvoreni prostor za druženje kad je vrijeme lijepo. Zbog svega toga nisam imala osjećaj kao da sam je napustila i ostavila negdje među nepoznate ljude. Bila je bistra u glavi i vrlo brzo se uklopila, privikla na novu sredinu i tamo živjela šest godina. Ni jednu jedinu primjedbku i zamjerku nije imala: čistoća besprijekorna, osoblje stručno i ljubazno, hrana izvrsna i obilna, što god joj je trebalo izlazili su joj u susret“, kaže Biljana.

Koliko god to grubo zvučalo svi moramo biti svjesni da je premještanje u dom neminovan, nešto što nas sve jednog dana čeka i da je preseljenje zapravo put bez povratka. Na tu činjenicu, slažu se svi naši sugovornici moramo pripremati i sebe i naše stare članove obitelji.

*** Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.**